

HELIKAD

A. Suurkase puulõige

№ 2.

Weebruari-kuul

1921 a.

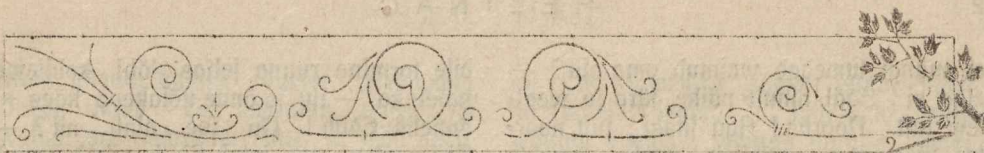
SISU:

1) Aleksander Nirk + H. Otlot.	7) Laul elule — E.—an.
2) Lein. — E. T.	8) Pärast tormi — Wold. Eller.
3) Noorus E.—n.	9) Kolm mustlast — E. T-n,
4) Unistan silis — E. T.	10) Ootel — Et.
5) Kolwa — A. Awik.	11) Elu sügawus — Ady.
6) Langenule — L. R	12) Koitid.—L. R. 13) Kirjawastused.

H. LEOKE'SE

KIRJUTUSMATERJALI ja RAAMATUK.
Wiljandis, Tartu tän. № 12.

Alexander Nirk †.

Ootamatalt tabas kohalise Realgüm-
nasiumi õpilasi põrutaw löök: nende
unustamata kaasõppur Alexander Nirk
on surnud! Mäetan weel tema rõõ-
must meelt enne seda õnnetumat juh-
tumist, mis tema surmale suigutas.
Wähe oli murepilwi ta elutaewas. Ta
wõitis oma rõõmsa meelega meid kõiki
oma sõpradeks. Meie kõik lootsime
temale hääd tulewikku, saawutatud kind-
la iseloomuga ja suure wastupidawuse-
ga. Teie wast ei taha mind uskuda,
kui ma ütlen et aimasin ta surma ette.
Päew enne seda juhtumist olime pä-
rast lõunat koolimajas wõimlemas. Ta
hüppas rõõmsana kangile, kõigutas
sääli ennast paar korda, siis aga läksid
ta käed kogemata lahti, ta kukkus ma-
ha ja tegi, nagu oleks ta minestanud.
Olime kõik ehmunud, mõned meist läk-
sid külma wett tooma. Siis hüppas
ta häkitselt maast üles ja naeris weel
meie üle, et meie ei tundwat wahet
elusa ja surnu wahel. Muutusime jälle
rõõmsaks, kuid mu meeletolu oli riku-
tud. Ma nägin sest silmapilgust pääle
nagu surma pitserit ta näol. ennus-
tusi, siiski ei saanud ma selle aimduse
wastu wõidelda.

Et ta küll järgmisel päewal rõõm-
sana näitas, paistis mulle siiski, et te-
maga juhtub midagi paha. Ja kui nä-
gin teda autost üleaeetuna, siis paistis
mulle, et ta lamas samuti, nagu esime-
sel päewal turnisaalis. Meie, mõned
tema kaasõppurid, kes olid selle õnne-
tuma juhtumise tunnistajad, ehmatuse
ei annud seekord maad kurptusele.
See tuli alles pärast.

Meie olime tema surmaga kaota-
nud ustawa sõbra ja hää seltsimehe.
Jäägu ta mälestus meile kauaks, jäägu
kauaks meie meelde ta lahke ja lõbus
meel, millega läks ta, nagu kuulsin
surmalegi wastu. Olgu talle kerge ko-
dumaa muld!

8. II. 1921.

H. Atloot.

Lein.

*Pole mul isa,
pole mul ema
Pole mul kallimat ka*

*Keegi, kes rõõstiks,
Keegi, kes aitaks.
Kellele armas ma, —*

*Hauda on läinud,
Magama uinund,
Üksinda jättes mind*

*Sügise tuuled,
Kahwatud tuuled,
Surma weel igatseb mind*

R. T.

Noorus.

Nii palju süüta löbu, nii palju beledot
naeru, hõiskawat lusli! Ja pruunid ja
walkjad pead pistawad end kokku ja
punased huuled naerawad ja jutustawad,
sofistades mulijedes, siis jälle beledott
naerdes. Ja nii läheb see ühest toonist
teise ja filmad järarwad ja hõiskawad sõ-
nad beljuwad õhus. Nad on nii noored,
nii rikkad jõust ja lõbust. Maailm nende
ees järab kui kuld hommiku päikse kiir-
tes — Kas kõikidel? Kas pole nende
noortes südameies weel wõitlust, kas ei
rõhu jubä nende hing mure laime, kas

ei mängi tumedad waimud oma oja? — Aga ei! Saäl ainult päike, sära ja weetlew luft. Noorus! Aga süski; juft noortes lüdametes mühibeb maru, woolab weri nii soojalt, põlewad haawad seda walusamalt, esimesed, kuid kibedad! — Wäike kena Marta seisab üksi akna juures. Ta on eemale läinud teistest. Ta waatab kuuwalgendusse, filmad täis piisraid Palawad, trotsiwad piisad Ta hammustab huuli ja wäikesed tumedad käed tõmbuwad rusikaske

„Miks, miks armastab ta seda teist, kel nii süüta, nii tafane nägu, nii särawad sinifilmad, nii hele naeratus?“ — Marta on tume ja kaugelt mitte nii ilus, tal pole ka nii ilusad riided ja kõrgeid saapad, kui sel teisel. Aga Marta armastab teda, nii walusalt, nii kirglselt Juba esimesel filmapilgul köitis tema Marta lüdamet, see noor lipnik oma sõstrafilma-dega See oleks nii ilus oleks nii ilus olnud! Ja Marta unistab luudlustest palawatest, — uitamisest läbi kuusemetja kabekeksi. „Nii palju wiha, põlgust, kadedust ja haawatud enesearmastust — ja nii palju kibedat walu Ja pruunid patšid tangewad õlgadele, pea wajub rinnale Slaawi weri — täis purtsawaid tundmisi, leegitseb armus ja walus — Noorus! — Duta, wäike Marta, elu on rikas pettumustest; nuta, kord piisrad lõpewad — kui sügis ligineb — elusügis —

Uimastawalt helisewad walsi wiisid Keerutawad jaalis noored elurõõmsad paarikesed. Roosakad, punetawad paled ja huuled, naerawad kelmikalt filmad Dekšab lüda nii kuuldawalt Edasi, edasi — tantšides läbi elulainete möllu. Ja kõikidest kaunim on Edith Ta teab seda ja kannab lökkispeakest ukkelt püsti, ja filmad, need suured sinifilmad oskawad meelitada, hüüda, oskawad palju lubada Pikad ripsmed heidawad warju — nagu peidawad saladust Huuled räägiwad imekeelt: „Tule, suudle mind“ Ja see naer, see kaajakiskuw naer! Edith naerab palju. Miks ka mitte naerda? On ju kõik nali ja kelmus, on ju weel rooside aeg Nagu tiiwadel lennates, ehk kewaq-

dise tormina ruuna seljas läbi kobijewa kajetuka — ilu ja õnne nõiakepp käes — õnnelik Edith! On see alati nii? — Kirjutuslaua ees istub Edith, pikad arwud ta ees Pahaselt waatawad sinifilmad Pliiats libiseb paberi üle. Nii palju maksa kingsepale, õmblejale. Wibaselt pörutab Edith jalaga wastu pörandat: „Ema kuuled, sa pead raba andma Hil pusiid ma kandma ei bakka, mina mitte!“ Talweidekene toanurgas pühib põllega filmist piisraid Süis ohkab ta sügawasti — „Caewane isa, kust wõtta, kui ei ole!“ — Ja siis tõuseb tüli, pahased sõnad, punaseks nutetud filmad, etteheited Ja wihawaen hirwitab abjutagant ja tunneb head meelt „Eks, ole, ilus Edith, maja-pidamine pole nii kerge asi. Teised tahawad ka elada. Mitte ainult sina sammetis ja siidis!“ — Noorus! Wara algab wõitlus, wara marujooks, kulla järele, wara õpid ja klasšide wabet tundma. —

Ka Heddi on tantšijate ridades. Lapsenäoke, weel nii puhas ja süüta, pehmed tumedad juukse patšid, ta kleidike libne, sinisest riidest Sirge kaswuga noor kooliplikake. Silmadest paistab igatsus, weel warjatud, pool teadmata Noore armastuse idu, ei mitte weel armastuse, ainult aimdus temast, hinge salajane unistus. Miks pidi ta labkuma, see kena, armas üliõpilane, kes oskas jutustada imede maailmast, palawast Jtaaliast, kuuwalgestest öödest, kus gondolid liiguwad ja mandoliinid laulawad? — Kuid muret Heddil weel palju! — Lõbus naer kõlab kõrwaltoast wäikeste lambikeste kehwa walguses istub Heddi ja õpib On juba hilja, Heddi nii wäsinud. Silmad walusad ja pea nii palaw Aga palju weel õppida. Ja ta tahab õppida: Ta wõtab kokku oma noore jõu Raudse tahtmisega joonistab ta ikka jälle neid geometria ülesandeid ja arutab neid läbi. Heddi on waene. Ta tahab kord palju teenida, et aidata wanemaid, kes nüüd ohwrit toowad oma lapsle. Ta tahab tungida sinna, kus woolab teaduse allikas. arusaada kõrgetest aatelistest ideaalidest, sinna, paremasse ilma! Wajuwad

kirni filmad, kukub raamat põrandale. Heddi uinub Ta naeratab unes, nii walus, õrn naeratus. Näed sa teda unes, wäike unistaja? — Sinu noorufel on antud wägew ülesanne — saada inimeseks. Wõitle ja wõida, et päriks sa elukrooni. Tööd on palju, aga tegijaid wähe..

Näen ka Elnat enese ees. Mustas kleidis, sirge ja uhke. Oled sa õnnelik, Elna? Nähtawasti küll Sinu suu naeratab, sinu sõnad on kaunid ja lõbusad. Sinu jalad nii kerged. Sul meeldib juudlemine, sul meeldib ka wabuwein: kristallklaasides Elada, elu maitsta — räägiwad su filmad ja sügawasti tõmbad sa hinge. Hea on olla pikutades tugitoolis — Inglismaa sigarett huulte wabel. Ja mees sinu kõrwal jutustab huwitawaid lookesti sõjaluust, kus ja kuidas ta naesterahwast juudlema õppind ja weel paljn muud. Sa naeratad ja kuulad. Sa oskad olla ükskõikne ja külm, wõtad wastu kõik, ei midagi enesest andes. Ehk kannad sa näokast t, ehk tunned sa hästi pimeduse wiirastusi? — Wiirastusi? On neid olemas noorute ajal — kus aina päike paistab? — Luba mul waadata, Elna, su hingepimeduse!

Õo on. Waikind on naer ja weste. — Labku läind lõbus feltskond. Miks sa ei maga, Elna? Sa nutad Sügawasti waju-
tad sa pea padjadesse, wärin käib su ke-
hast läbi. — Armsam, ainus tule tagasi,
tule tagasi. Miks läksid sa sinna, kus
langewad tuhanded? — Ei kusagil ei tea
ma sind otsida — ja elu sinuta pole elu.
Saatus ei halasta Wend läheb wenna
wastu. Ja kui ka sina juba uinud igawe-
ses unes, kui sind enam iial ma näha ei
saa — armsam, siis tahan surra, ainult
weel surra! Minu hing hüüab sind! —
Tafane nutt muutub tormiliseks — Ko-
duta on Elna. Pole isa, pole ema. Ei
ühtegi südant, kes waigistaks, kes soojalt
trööstiks. Wõõraste seas wõõras, koduta,
armuta. Nagu paadike, purjetad sa lai-
netel, kas suudad randa jõuda, ehk mur-
rawad mere löögid sind ja laulab torm
sul unelaulu? — Waene Elna! Ja siiski —
noorus on rooside aeg! Milline kibe iroo-
nia. Täitsa õnnelik on wabest ainult Mar-

ta. Tal nii armas roosa nuku näoke,
nii rõõmsad filmad. — tundmata temale
wõitlus enesega, wõitlus saatusse wastu,
tundmata mure ja walu. Põhut jonnida,
põhut mõstis olla, kui midagi tabmise wastu
läheb, — see on kõik, mis Marta läbi-
elanud. Muidu aga õitsewad ainult lilled
Marta teel. Hoia neid lilla, tüttarlaps,
jää lapseks, ära tungi elu sügawusse, et
ei kaoks su naer, et ei närtiks roosid su
paigedelt. Hoia oma noorust, mis õige
noorus.

Ja jällegi naer ja lõbusad hääled, ja
päikest nii palju, palju — E—n

Unistan siis.

Pragiseb tuli ahju sees.

Punaseid lecke näen silmade ees.

— *Unistan siis...*

Kujud südames ürkawad.

Kuulen muinasjuttude helinat.

— *Ammu ju läind...*

Kord nii lootuserikas ma.

Uskusin et elutee waluta.

— *Pettumus suur...*

Elu tuli ei ela mattis.

Sügis mullaga armuta kattis

— *Thade soow...*

Wähesed kiired kumawad.

Weel mõni minut, ja kustuvad nad.

— *Unel on lõpp...*

E. T.

Koiwa.

Olin sõdur. Wäeosa, milles teenisin,
seisis tol korral Koiwa jõe kaldal olewas
külas, Läti piiril. Olin talus, mille otse-
aknast Koiwa jägi sinitawa wõõna pais-
tis, kuid ilusam oli Koiwa kewadel. Oi
kul ilus! . . . Nagu määratu weelaan,
mida männarnetsad tume roheline kan-
dina palistid.

Mäletan waiksüd kewade hommikid, nii
mehedid, sooje, mil jões ükski laine ei
liikunud, näis, nagu puhkaks nad alles
beilist wäsimust. Ainult siin — seal hüp-

pab elurõõms kalake, peeglitaoiliseft weepinnaft, löbuotfides iilesje

Tõuseb päike, kullates edewalt kumardades metja latwu. Kergelt puhub karastaw tuule õhk ja paneb weepinna wiewendama, milleft wallatud päikese kiired tantfides üle liiglewad. Arkab ju nüüd Koiwa. Pabaaimamataft ujuwad pardi parwed tema lainetawal rinnal, kusilist weetantfu pidades wäikeste saarekete ja kalda lähidal kaswawate kõrgaste juures, nagu mustad, liikuwad täpid, ajuti wee alla kadudes ja jälle nähtawale herkides. . . . Salaja nagu waras, etfewaatlikult nagu rööw-loom saagi järele kiiludes, hiilib jahimees- sõdur, kaitseta linnukeste lähidale pöõfaste wärju, — kõlab pauk . . . Rohkudes tõusewad umbruses lõbuffewad pardi parwed lendu, weepinnale kuulist trehwatud kaaslast jättes, millele jahimees nüüd järele jõuab

Algab päew . . . Jällegi pakub Koiwa, paikes käes oma sinawat wärwi muutes, suurepäralist pilti . . . Ta kannab omal turjal lõbuffewate sõdurite paate, milleist taewalik laulubelin kostab . . . Jõeie asub täieline elawus, ja jefst nagu arusaades, muutub ärewaks tema pind . . . Ta lainetab üleni, liiwa kallast paitawid lainid äärtele saates. Muutub kõik wirwe wiha üks lainiks, nad tõusewad ja wajuwad, nagu laiemat ruumi endile otstes, nagu wangi põlwest wabaneda püüdes. — See on wali tuul, mis wett lainetama sunnib. Raowad lõbuaerutajad weelt, paate kaldale tõnnmates ja pöõfaste külge kinnites. — Waikib inimeste liikumine weel, waikib ka Koiwa, nagu oleks ta ennem inimeste wallatuste üle wihastanud.

Käes on õhtu, — päike saadab omad wallatud kiired weepinda mitmewärwileks ilustama, — ka nemad kaowad pea. Waikides kumardawad sirged, uhked männid omad pääd alla ja — uinuwad. Uinub ka imeilus Koiwa, teda umbriffewate, nõidusliste, magusälõhnaliste männimetjadega, — uinub ka kallast ja lilledega ehitud aas. . . .

Tähelepanematalt on wabe ajal paks pilweloor sinise taewa wõlwi kinni kat-

nud, — pimedus on walitsufe õhjad oma kätte wõtnud . . .

Haa! juba helistab õöpik oma lustilisi toone. Ma kuulan, kuulan, kuid ei jõua oma erke rabuldada: wäfinult langem aknakõrwal olewasje woodi ja uinun, — langem unenägude walda, näem und ilusast Koiwast, näem näkke tema pinnal tantfiwat, kuid röömsalt laksutama jääb õöpik, nagu ei tahaks ta iialgi wäfida.

Ainuke raburikkuja hawa taotlises waihuses, — labke õöpiku laul

A Awik

Langenule.

(A.—kpt. Wreemanni mälestuseks † Rõuge all.)

Kewade tuul, see tasa [oksi liigutas,
Surma hällis Eesti poega kiigutas.
Kurwalt surus kinni wahwad silmad
Otsal pandes wereroosid külmad. —
Wend, nüüd oled Igawikul pühendud,
Sinna, kauge teeie, oled astunud,
Sinna teeie, kust ei iial tule,
Iial enam tagasi sa mulle!
Su kalmu kõngas waiksel surnuaial,
Ma sinna walus langeda wõim leinal
ja hüüda kahetsedes: „liiga wara,
mu wahwa sõdur, jätsid Eesti maha!“
Käed tõstan sinu pärast palwetades
Ja langem Isa ette põiwitades;
„Oh Isa, pühi poja otsalt weri,
Tad wõta päris oma järje ligi! . . .

L. R.

Laul elule.

Tahan sul laulda, oh elu! tahan laulda sinu iludusest, sinu rikkusest, sinu röömu ja hõisketest . . . Olen noor ja tunnen, kuidas kuumaw weri mu soonetes hoowab. Tahan sind kaelusta, elu, tahan sind suruda rinnale, suudelda, et huuled punetawad ja silmad täis sära ja joowastust. — Sest ilus oled sa, elu, — igas omas wariatioonis, igas igas kõige peenemas hüanssis. Minu ees laenetab meri. Mis on inimeselapse hinge peegel; minu taga mühiseb mets — ta latwad terwitawad mind.

Olge õnnistatud, mu kodumaa metsad!
 Ja kaugel kõrguses sinetawad mäed,
 — uhked rüütlid purpuri mantlites
 Teid ei kohuta torm ega walgud, teid
 ei kohuta maru ega lahingute kisa. —
 teie seisate wankumata, tugewad Iga-
 weses. — Laenetawad rukki põllud,
 lõunamaa kauged rohelised aasad, kus
 walitsemas piirita wabadus, nii kaugele
 kui siim ulatab. — Ja lilled, ja roosid,
 punased — walged — teie Joowastate
 oma lõhnaga aute nagu armastus
 kauge, uimastaw mürk. Kui magus,
 magus. . . Tahan juua sinu karikast,
 elu — tahan tühjendada seda põhjani.
 Sest kõik, mis sa pakud, on ilus. Jlus
 on surra wõitluse wäljal, marude mü-
 hinas. Jlus on armastada, hoida kät-
 tel teist olewust, ühineda kirgede woo-
 lawas hoos. Jlus on anduda aatele —
 pühendada end helinate imewõimule,
 — ehk lennata muusika tiiwadel sine-
 wasse afuri. — Ehk woolida külma
 marmorist kuju — mis elab, anda elu
 ka kiwile. Jlus oled sa elu, wägew
 ning suur, Jlus ka mustawa mee-
 tuste päewil, ilus ka waadata kuristiku
 põhja, tunda su pimedust ja kuulda
 hullude karjumist. Jlus oled, elu! —
 Lase mind elada, mitte uinuda — Ela-
 da, et naerdes wõiksin surma minna,
 hõisates: „Elu, elu — ma hurem —
 kuid olen eland!“ E. — au.

Pärast tormi.

(Wold. Eller).

I.

*Kuu kahwatab,
 Tähed kaowad:
 Kaugel müristab;
 Pilwed waowad.*

II.

*Torm mööda läin'd; —
 Maa porine.
 Tuul üle käind,
 Hommik waikse.*

III.

*Ilmub punetus
 Taewaserwale,
 Pilwepalisius
 Kullokarwane.*

IV.

*Hinges igatsus
 Tõuseb ärkwele,
 Örn unistus
 Sinu järele.*

V.

*Päike oled sa
 Ise minule; —
 Oma siidame
 Annaks sinule!*

Kolm mustlast.

Kord minnes mööda heinamaad, —
 nägin kolme mustlast lamawat.
 Uks neist pudelit tühjendas,
 teine mõnuga piibutas;
 kolmas see laulis aasa peal,
 lõbu tundes mureta seal.
 „Nõnda, mehed, mõtlesin ma,
 nõnda tarwiski elada!“

Kui saatus sul, sõber, ei naerata,
 Suitsu, wiina ja lauluga — end unustal!“
 E. T—n.

Ootel.

Ma istun tee ääres ja ootan sind.
 Kerjaja, keilel ei ühtegi ehet. Ainult lilla
 olen noppind roheliselt aasalt, neid ta-
 han anda sul, nendega tahan sind katta,
 iluduse ja lõhna looriga. Walged suwe-
 lilled, nii õrnad ja puhtad, nad saawad
 sulle jutustama minu lugemata pisara-
 test, mis sinu üle nutnud. Rukkililled,
 kui taewasina, ja palju teisi weel. Ja
 ikka palawamalt paistab päike minu
 peale alla, et lilled närtsiwad mu kor-
 wis, — mu ainsad ehted. Millal, millal
 saad sa tulema, tõstma kerjajat tolmust,

et suruda rinnale, et saaks puhtaks mu süda patust ja roojusest? — Kirjud inimesteread lähewad minust mööda, hirwitades, pilgates mind. Nad ei otsi midagi, nendel on kõik, mida nad ihaldawad. Ma langetan laugud, haawatuna nende waatest, — minu paled õhetawad häbist ja pisarad niisutawad tolmu. Kuid ma ei wäsi ootamast Sa lubasid tulla Sa pead oma sõna.

Kes oled sina, et ma nii kõikumata sinusse usun? Ainult kord sa suudlesid mind — selles suudluses oli tõde. Nüüd ootan sind. Juba wajub päike kui punane kuul. Pea pimedus kattab maad. Pea paistawad tuled akendelt ja wärgudes peitub maailm. Ma istun ikka ja ootan sinu tulekut. Lilled on närtsind. Mul pole enam midagi, millega wõtta sind wastu. Mind piinab põletaw janu ja ma kuulen oma wäsind südame lööke. Hõljub õhtu ka ööle, ma ootan sind. Sa tuled, su silm ei waletand, ei petnud su suu. Ma surun närtsindlilled oma palawatele huuletele, — ei ole und. Ja õõ pimeduses kutsun ma ikka weel sind: „Tule, armsam, tule — su sõnad olid tõde, ma suren wist, — kuid ma ei kahtle... Et

Elu sügawus.

Astusin ta ette wõerana.
Ta ilmsüüta waade, musta ripsmete alt
[wangistas mind.
Ta heitis mu peale minus lootust ära-
[tawad pilgu.
Me saime üksteisest aru ja läksime...
Armastus täitis mu rinda.
Hämaras toas, pehmeil patjeil ühinesid
[meie huuled...
Me olime õnnelikud.
Siis pidin ma lahkuma.
Pigistin südamlikult ta noort, neiulist kätt.
Wiimane pilk...
Ja ma läksin... peatselt jällenägemise
[lootusega südames.

ADY.

Kollid.

Pimedus kükitab nurkades Ta kõrwal lebawad õudsus ja tübjus. Nagu haud on tuba mu taga Koonnan pilgud wae-walise elektriwalguse peale, mis wabel järsku kustub, et sama järsku jälle sähwata, nagu wäik mustal taewal lööb ta läbi pimedada toa Olen ükski. Kardan waata ümber Seal nurkades asetsewad kollid, kes käsa sirutawad haaramiseks kui kartma löön. Olen ükski Mu sõber põgenes wäljamaale Ta põgenes nende kollide eest, kes jälgisid tal, kükitasid ta kannul, ümber, wabtidest põlewail silmil, ilased keeled ripakil juust. Nagu buluwad hundid, kes saaki ootawad õõ tule ääres Ta pidi põgenema, ehk muidu oleks ta nende kollide all murdunud. Ma jutustan Teile minu sõbrast, Eesti haritlastest, kes pidi kodumaale õigeid poegi, tütreid, kaswatama Koolimaja asus küla lepiistikus. Nurgas, kuhu elu hääled ei kostnud

Lootuseid oli kaunid, kawatsuji palju ilusaid, kui astusime üle kitsa kambri läwe Kõik kobwrid, kastid ja puubalud kraamisime kokku, et seada mööbluks. Inetumad nurgad riputasime kinni riietega. Meie naersime siis weel Olime wärsked, elust tulnud

Läksid päewad. Märkasime ühel päewal esimese kolli nurgas ja naer tardus huultele... see oli igawus, tüdimus, tübjus Hirmsad on päewad, mis jarnased tõisele, nagu püwe kari. Sa lobised nagu nõõri järele, mis otjatu pikk, hall ja taha wenib — Wenib läbi tühja kõrbe, mis õudne waikusel. — Kollased warjud ilmusid sõbra palgil Koormaks muutus penide lugemine. Manguda naelakest wõid ehk leiba peremeestelt Kuid süüa tarwis Tarwis midagi hammaste alla, muidu hakkawad plagisema Jõud puudus muuta wiletjad elu Nagu upuja murduwal jääl asjata jäätükide järele haarab, kõik pudeneb, kaob käes Kooli kell aga tinitseb kangekaelselt, hirwitawalt Ainult mine ja kaswata noorfugu. Laste kisa hakkas kõrwu löikama Ühel päewal istus kaua mu sõber lahtise rahakoti ees. Lähenejin,

et waata üle ta öla Kott oli tühi! — Põllumebed olid ta sifu neelnud. „Mis nüüd?— küsis sõber nõutult Ribedus ärkas hinges Muigasini mõrudalt. Ela aatest, ideest, saa sõõnuks tundide andmisest!“ Rõidunult, ahastus pilgus istus sõber wihkude paki kallale Päewad läksid jälle oli koll juure tulnud, kes waenlasena samme walwas, kes koerana keras õõsetel istus woodi ääres bella emana ja walwas Ta bakas meid armastama Runagi ei ole ta meist lahkunud Hall ja walus nagu teras See oli Nälg.— Harjusime ta hoolitsemistega. Ei pääse ju kuhugi, ei kuhugi. Wenisid kuud. Wõla koorem küllanaestele, kerkis. Kaswas määratumaks tombuks, mis ahwardas matta Oo, kudas mu sõber kannatas Nagu weskikiwi lamas elu ta seljas, surus ta maani maha, ei lasknud hingatagi — Hommikul obkega kõwalt ajemelt sõõmata tööle Kuus tundi ühes joones antud Lõunawabe pisut pikem Kuid, ah, see oli ju täitfa ülearune! Siis klapetas kartulikoori, ehk keetis piima natuke. Sees tangu. Ribe-wibane naeratus ümber kokku surutud huulte Ja kudas on need pakjud, libawad, need lapsed. Igal neist sõök ligi Nii palju, et ülegi jääb, nii wäga palju. Mis teawad nemad sellest, et olemas külm Nälg, mis meeleheitmisst loob? Mis teawad nemad seal wäljas külas tema kannatustest, uneta waewamistest? — Tööta, kiratse, nalgi Hinnad tõusewad pead pööritawa kiirusega. Jalanõud narmendawad, augud tekiwad riietesje. Ei ole koorukest leiba suhu panna Oo, Eestimaa, kudas oled ja kihe! Mu sõber kannatas hirmsasti Närwid keerdujid pinguli Iga klöbin kohin kobutas Nälg kükitas nurgas ja wõlad kaswajid Kui tuli palk, siis weeres kohe perenaiste kamalusse. Nälgida tuli ikkagi, tuli kibedusega süüa kartuli koori Ta kisendas wahel haiguse järele, et see päästaks. Nutis, naeris, ahastas Siis afus jälle tumm kannatamine hinge. Ei übtengi elu häält wälisest ilmast. Kui kollid liig läbedate tikusid, kui jõud raugeda ahwardas, siis tantsiime, laulsiime ahju paistel Surma laule. Keda

matstime? — Nooruse rõõmu lasksiime pikamisi sügawale hauda ja laulsiime künkjal. Rõrd laskis sõber nii kurwalt pea mu põlwele ja sõnas: „Nad sõiwad jälle tänana nii palju. Nägin, kudas üks pois suurt wõileiba singiga hammustas. Nii suurt.“ Trööstis: „Ara kurwasta sõber, kaffu kartulid kausis, need matsewad sul tingimata paremini“ —

Rõrd, kui ta aknast wälja wahtis, kawa, abnelt Küsijin: „Mis teed? Tule siia! — „Ara eksita“, wastas ta ruttu, „wõtan einet temaga seal ühes.“ — Waatajin halli wareft nokitsemas millegi kallal. Waene, õnnetu hing, sinu mõtted ja päewad olid sama hallid, kui see rõõw-lind Ta luges lehest pidusõökideft Tallinnas, koosolekustest, loengutest, pidudeft ja needmine walgatas pilgus. Elu säde, mis surwale waakumas, liigutas weel kisas „Ei, ei, see on liig.“ hoigas ta, „mis on need teised paremad minuft, mis õigus on nendel rohkem elu peale? Mis olen mina teinud et uii kannatama pean? Et hulluksmine-mise eest pääseda, peab ära siit, ära kaugele Wälja wabast riigist, kuldseft kodumaast, et ei kägistuks kollide küüntes!“ Nurgas liigutafid warjud wõimsalt. Nagu hallid kogud hiilifid hämaruse jooned põrandal. Sel ööl ta wiiskles uneta Pääsemise plaanid olid tugewalt haaranud kinni ta ajudeft. Ta hoigas ja pühkis otsalt bigi Dime öö taandus koidu ees. Hommikul töi koolijuhafaja puhta kasude maksulehe. Weel walgemaks kahwatas sõber näoift, ainult kaks meeltbeitwat silma põlesid imelikus tules Närwide palawik wiskas ta woodi Müüjin asju, hilpusid, et teda päästa Wahel näitas nagu kiritegu, tema eest hoolitsemine Mistarwis päästa teda, tuua tagasi piinapingile, tuua tagasi wiletselele Ta wõitles ja wõitis. Cerwisega ühes walmines temas kindel oßus end päästa, sõita wäljamaale „Õnn kaasa!“ ütlesin ta õßuse pääln Kõik müütime mis wõimalik ja wäärt.

Waewalt reisiraha Kui juba bukkamina, siis parem wõõralmaal, kes sul midagi ei ole kohustet ondma Kui kodumaal, kes sind toitmise ajemel nalga su-

retab, kuigi töö ja higi tal ohwerdet. Seisin Tallinna sadamas Andsin tal lah-kumiseks kätt. „Õnn kaasja! sõber, kui oled kodu leidnud siis tulen järele, kui ainult kollid mind pole sõõnud!“ Nägin uut julgust ta silmades, astuda vastu tundmatule, võib olla väga raskele. Istun üksi Warjud hoigawad, kuid mu sõber terwitob ehk juba Inglismaa randa. Ondsad on need, kes pääsewad su kallist rüpest, mu praegune kodumaa!—

L. R.

Kirjawastused.

E. Lust, (Tartus.) Hämar sügise öö—nõrk, — ei ilmu.

H. Jaanson.— Ma olen wäsinud, ei ilmu.
W. Eller. Raudteel Wäga kuiw, ei ilmu.

E. Kiinikson Wiim — Lelate oma luuletuse aluse El Kewend'i „Ilulugemises“ lehek 112. „Lumi“, Olete säält peaaegu sõna sõnalt mahe kirjutanud.

E. Kiinikson.— Sõrmus — Mine tea keile töö see võib olla — ei ilmu. Toimetus.

Wastutaw toimetaja: A AWIK

Wäljaandja: A. PERTMANN.

Õnnetu juhtumise läbi lahkus siit ilmast 7. weebruaril s. a. Wiljandi poeglase Reaal-gümnaasiumi õppur ja meie unustamata sõber

Alexander Nirk.

Leinawad kaasõppurid.

! RAAMATUKAUPLUSED !

kuulutage ajakirjas

„HELINAD“

sest see on kooliõpilaste ringkonnas kõige loetavam ajakiri.

<HELINAD'E> toimetus.

J. Nurmberg'i trükk, Wiljandis.

Noorte ajakiri

„Helinad”

sisaldab kirjatöid kõige mitmekesisemalt alailt,
ja seisab kõigil noortel, iseäranis aga õppiwal
noorsool parema sõbrana kõige lähemal.

NOORED,

tellige kõik ajakirja

„Helinad”,

sest see on Teie häälekandja.

Jlhub esialgul 1 kord kuus ja maksab 1. jaanuarist kuni 1. april-
lini — 45 marka; postiga — 48 marka. Üksik № 16 marka.

Tellimisi wõtawad wastu, peale toimetuse:

is. J. Arro — Wiljandis, Jakobsoni tän. 12; neiu Erna Tiidemann, üle Ka-
bala, Nõmmise kõrg. rahwakool; is. Er. Pertmann — Põltsamaal, Puchk'u m.

Üksikud numbrid müügil

Wiljandi maakonna õpetajate Liidu raamatukaupluses — Wiljandis,

* Sealsamas wõetakse ka kuulutusi wastu: 1 lehekülj — 300 marka;
1/2 lhk. — 150 mrk.; 1/4 lhk. — 75 mrk.

Paremate kirjatööde eest makstakse 1—2 marka rea pealt honoraari,
kui tasu nõudmine peale kirjutet. Tarwitamata jäänud kirjatööd saadetakse
tagasi, kui selleks postmargid juure on lisatud.

Toimetuse ja talituse adress: Wiljandis, Tallinna tän. 10.
Kõnntunnid mõlemil pool igal neljap. ja laup. kl. 4—5 p. l.